

Verslag Inspiratiemoment Agro-ecologie in het Secundair Landbouwonderwijs

19 augustus 2021

Agro-ecologie. Wat houdt het in? Agro, landbouw, en ecologie, de studie van ecosystemen. Twee werelden vervlochten in één systeem. We gingen er dieper op in tijdens de studiedag agro-ecologie georganiseerd door LLAEBIO en ILVO. Hiermee hopen we leerkrachten secundair onderwijs te inspireren nu agro-ecologie mee opgenomen is in de leerplannen. Eerst met een plenaire sessie waar we een algemene presentatie over agro-ecologie gaven, gevolgd door drie break-out rooms over plantaardige productie, dierlijke productie en tuinaanleg waar we dieper ingingen op de praktische toepassing van agro-ecologie zowel in onderzoek als in het veld.

Plenaire sessie Agro-ecologie

In een algemene presentatie 'stelden we de vele uitdagingen voor waarmee de landbouw en onze planeet geconfronteerd worden. Geleidelijk aan evolueerde agro-ecologie van wetenschap, naar kritiek op de geïndustrialiseerde landbouw naar een sociale beweging tot wat het vandaag is: een systeemaanpak voorgedragen door de EU om de huidige landbouw te transformeren naar een duurzaam landbouw- en voedselsysteem. We gaven een definitie van agro-ecologie en stelden verschillende modellen voor die agro-ecologie kaderen als een systeem en als een proces.

Verder kwam Els Bonte aan het woord, zij is coördinator van de Werkgroep Bio en Agro-Ecologie in het secundair landbouwonderwijs. Ze ging dieper in op initiatieven van de werkgroep zoals het beschikbaar stellen van lesmateriaal op KlasCement en het organiseren van stageplaatsen. Verder liet ze Siebe Keirse van Landwijzer aan het woord, hij vertelde over de begeleiding die Landwijzer geeft aan enkele scholen in omschakeling naar bio. De lessen hieruit geleerd zullen verder gedeeld worden met andere scholen. Hanne Cooreman van ILVO deelde nog een enquête om te polsen bij de leerkrachten over welke onderwerpen ze graag meer zouden weten zodat ILVO meer kan inspelen op de vragen van leerkrachten.

De opname van plenaire deel vind je [hier](#).

De algemene presentatie van AE vind je [hier](#).

De presentatie van de Werkgroep Bio en Agro-Ecologie in het secundair landbouwonderwijs vind je [hier](#).

Break-outrooms

In de [break-outroom Dierlijke Productie](#) stelden ILVO- onderzoeksters Marta Lourenço en Jolien Bracke hun onderzoek gerelateerd tot agro-ecologie en dierlijke productie voor. Marta onderzoekt de mogelijkheid van eiwitrijke mengteelten als alternatief voor pluimveevoeder gebaseerd op soja en Jolien onderzoekt hoe bomen en struiken kunnen ingezet worden in de dierlijke productie als weidescherm, voederbomen of in combinatie met pluimvee.

Meer info: llaebio@ilvo.vlaanderen.be

Verder vertelde Elise Van Broeckhoven van plukboerderij Grondig over de toepassing van agro-ecologische principes bij het houden van runderen, varkens en kippen op hun landbouwbedrijf of in samenwerking met anderen.

De opname van de break-outroom Dierlijke Productie vind je [hier](#).

De presentaties van de sprekers vind je [hier](#).

In de [break-outroom Plantaardige Productie](#) gaf landbouwster en ILVO-onderzoekster An Ghesquiere een voorstelling van haar CSA-bedrijf, een samenwerking tussen landbouwer en burger in het produceren en consumeren van groenten. ILVO-onderzoeker Simon Cool toonde vanuit zijn onderzoek naar precisielandbouw de mogelijkheden die technologische innovaties bieden in de transitie naar duurzame landbouw en voedselsystemen. Koen Willekens vertelde vanuit zijn ervaring als onderzoeker bij ILVO hoe belangrijk het is zorg te dragen voor bodemvruchtbaarheid in plantaardige productie. Daarbij had hij het over de rol van mengteelten, bodembedekkers en compost.

De opname van de break-outroom Plantaardige Productie vind je [hier](#).

De presentaties van de sprekers vind je [hier](#).

In de [break-outroom Tuinbeheer](#) stak Jan Vanoppen van Velt van wal met het uitleggen van de basisprincipes voor het beheren van een ecologische tuin, die trouwens in verschillende vormen kan ingericht worden, aldus Jan Vanoppen. Daarna nam Leen Leus het woord. Bij ILVO werkt zij aan de veredeling van sierplanten. Tuinplanten met een verbeterde stresstolerantie voor bijvoorbeeld droogte, kunnen met minder inputs goed ontwikkelen. Maar Leen had het ook over het belang van kennis over de plant. Wordt de plant juist behandeld, dan heeft deze een betere weerstand. Als laatste spreker in deze break-outroom kwam ILVO-onderzoeker Bart Vandecasteele aan het woord. Bart legde uit hoe het wijdverspreide gebruik van veen in potgrond als substraat niet duurzaam is aangezien veengebieden veel koolstof opslaan. Bart onderzoekt de duurzaamheid van alternatieve teeltsubstraten en houdt dit tegen het licht van de agro-ecologie.

De opname van de break-outroom Tuinbeheer vind je [hier](#).

De presentaties van de sprekers vind je [hier](#).

Als [afsluiter](#) vroegen we de leerkrachten waar ze graag nog meer informatie over zouden willen. Er was een vraag naar meer didactische modellen en schema's, er was ook een vraag naar de mogelijke nadelen die kunnen ontstaan en oplossingen die naar voor geschoven kunnen worden en een leerkracht vroeg zich af hoe agro-ecologie toegepast kan worden op de school.

Didactisch materiaal wordt verder gedeeld via KlasCement, daar is er een map over agro-ecologie en biologische landbouw waar de Werkgroep Bio en Agro-ecologie in Onderwijs Departement Landbouw, CCBT en LLAEBIO materiaal beschikbaar stellen. Inspiratie kan ook opgedaan worden via de site van het [ProefPlatform Agro-Ecologie Hansbeke](#) waar informatie gedeeld wordt over agro-ecologische praktijken op een landbouwbedrijf. Verder had Siebe Keirse van [Landwijzer](#) het in het plenair deel over de begeleiding van 2 scholen in omschakeling naar bio. In dat project, in opdracht van Departement Omgeving, zal verder gecommuniceerd worden over het traject dat die de scholen afleggen, zullen er lesgeverscursussen georganiseerd worden en kunnen leerkrachten aansluiten bij een lerend netwerk. Dit aanbod is zeker ook voor scholen die niet de omschakeling naar bio willen maken maar geïnspireerd willen worden om meer agro-ecologische praktijken toe te passen. Leren uit de praktijk is belangrijk voor studenten land- en tuinbouw, banden aanhalen met landbouwbedrijven die agro-ecologische praktijken toepassen, de bedrijven bezoeken of ze als stageplaats aanbieden aan leerlingen kan een manier zijn om agro-ecologie tastbaar te maken in het curriculum. Els Bonte van de Werkgroep Bio en Agro-ecologie in Onderwijs Departement Landbouw verwees daarbij naar [de Biobedrijvengids](#) van Bioforum. Ook zijn er 19 scholen betrokken in de "[proeftuinen ontharding](#)". Daar staan inspirerende voorbeelden tussen voor ecologische aanleg van terreinen en omgevingen van scholen.

Wilt u op de hoogte blijven van het onderzoek over agro-ecologie bij ILVO, schrijf u [hier](#) dan in op de nieuwsbrief AE@ILVO.

Meer info: llaebio@ilvo.vlaanderen.be

